

Salaojituksen edut ja vaikutukset maaperään ”pelto ei petosta salli”

Janne Pulkka

Etelä-Suomen Salaojakeskus

www.etela-suomensalaojakeskus.fi

Etelä-Suomen Salaojakeskus

Etelä-Suomen Salaojakeskus

Peltomaan kunnan muodostuminen:

1. Toimiva ojitus

- vastaa pellon käyttötarkoitusta

2. Maan oikea pH, Kalkitus

- mahdollistaa tuottavan sadon

3. Viljelykierto ja viljelytekniikka

- turvaa hyvän sadon
- parantaa maan rakennetta ja lisää humusta
- syväjuuriset kasvit; apilakasvit (puna-apila, sinimailanen)
- turvaa ravinteet
- tasataan työhuippuja

Viljelyksessä oleva pelto pinta-ala:

Vuoden 1970 alussa noin 2,4 milj. ha

Vuonna 2017 noin 2,3 milj. ha

- vuokratiljelyn piirissä noin kolmannes eli 760 000 ha

Suomen viljelyksessä oleva peltopinta-ala on ainakin kertaalleen peruskuivatettu.

Aikaisemmat työhuiput osuivat vuosille

-1892-1939, 400 000 ha

-1940-1966, 1,1 milj. ha

Peruskuivatus:

- sisältää laskuojat, valtaojat, joet ym.

Tarvitsijat:

- yksityiset maanomistajat (kaikki maankäyttömuodot)
- ojitussyhteisöt

Antaa mahdollisuuden tehokkaalle ja toimivalle paikalliskuivatukselle ja maankäytölle

Ilmastonmuutos ja sen vaikutukset

- ennusteiden mukaan tehokas maankuivatus tulee olemaan tulevaisuudessakin Suomessa tarpeellista

Peruskuivatukseen liittyvät asiat

Toimenpiteet suoritetaan uomaston tarpeen mukaisesti

Huomioitavia asioita:

- * painuneet maa-alueet (multa –ja vahvat eloperäiset maat)
- * alueella olevat luontoarvot, erityiskohteet
- * rummut ym. mahdolliset rakenteet (ELY-kesk. L-vast.alue, ratahallintokeskus)
- * Luonnonmukainen vesirakentaminen, ojakohtaisesti (kaksitasorakenteet)

Etelä-Suomen Salaojakeskus

Etelä-Suomen Salaojakeskus

Etelä-Suomen Salaojakeskus

Peruskuivatuksessa huomioitava asioita

Kesäveden varastointi:

- * säädettävillä tai kiinteillä patorakenteilla, huolto- ja kunnossapito

-pidennetään painuvien maiden käyttöikää sekä säästetään huolto- ja kunnossapito kustannuksissa (parannetaan paikalliskuivatuksen käyttöikää)

- Mahdollistaa tarvittaessa kastelun (altakastelu, valumavesien kierrätys)

Kalatalous:

- * kalataloudelliset rakenteet
- * jatkotoimenpiteet turvattava peruskuivatuksen osalta

Mahdollisuus avustukseen hankkeissa, joissa vähintään 2-osakasta 40-50 % (+ 20%), jos uomastossa erityistoimenpiteitä

- * vesienhallintaan, ympäristön parantamiseen liittyvät ratkaisut (kosteikot, pohjapadot, altaat)

- * erityisen kalliit toimenpiteet (louhinta, tuentaan ja painotukseen liittyvät rakenteet)

Yhteisputkitukset; hankkeessa mukana vähintään 2-osakasta

- * avustus maksetaan toteutuneista kustannuksista

Etelä-Suomen Salaojakeskus

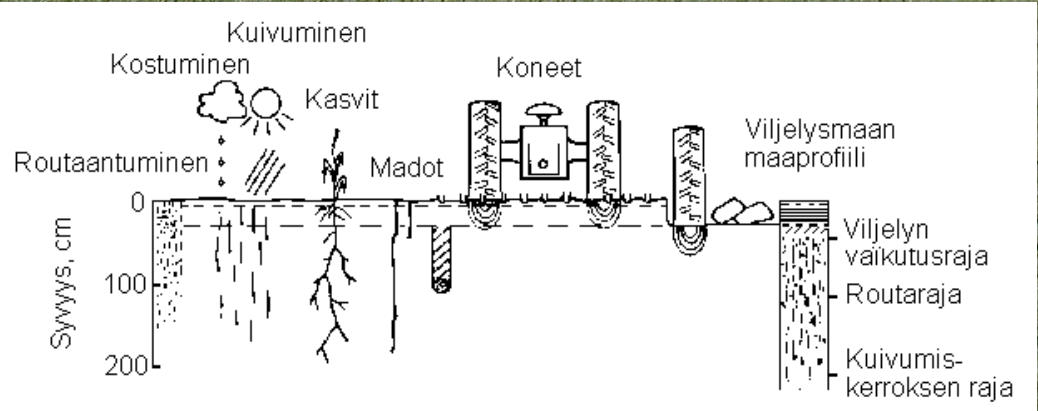
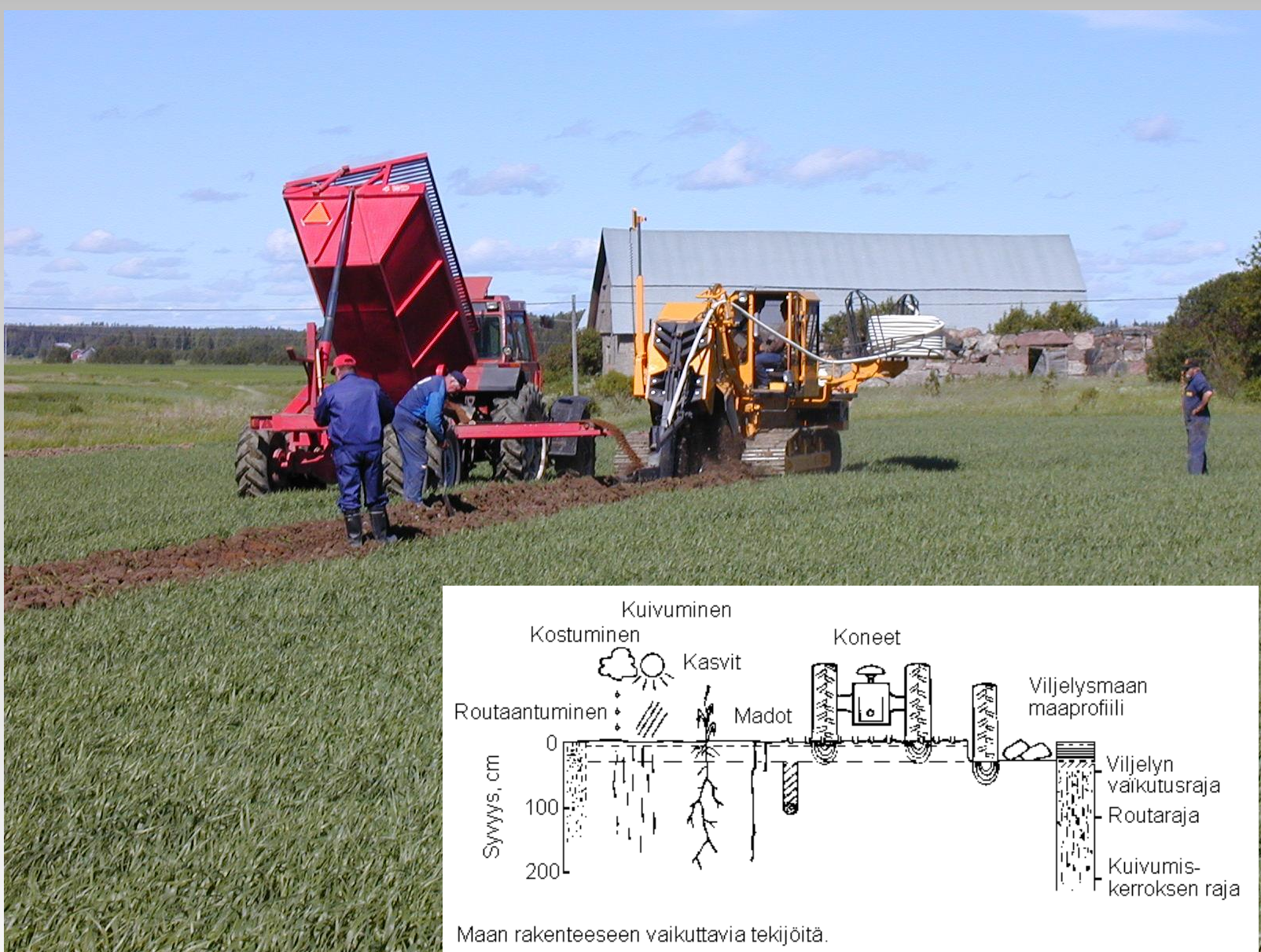
Etelä-Suomen Salaojakeskus

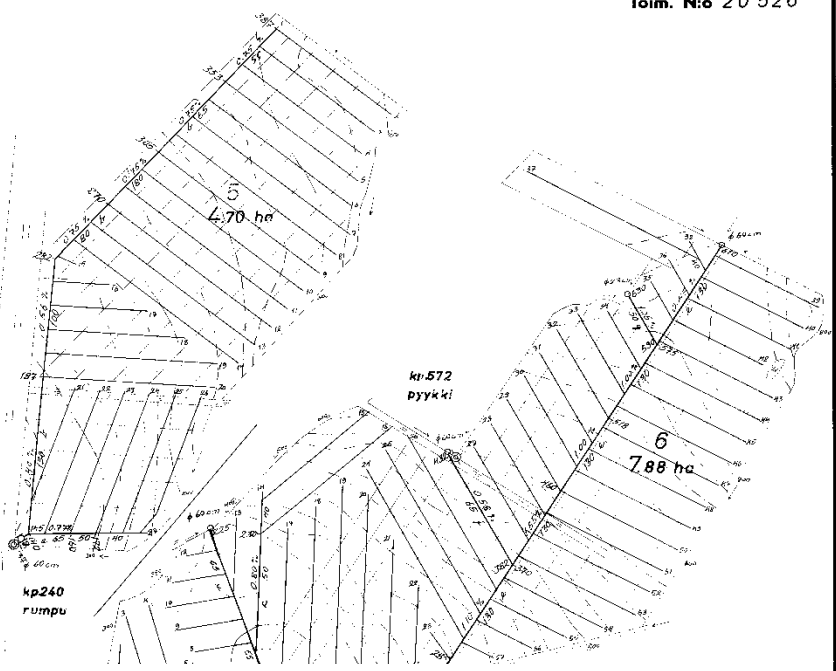
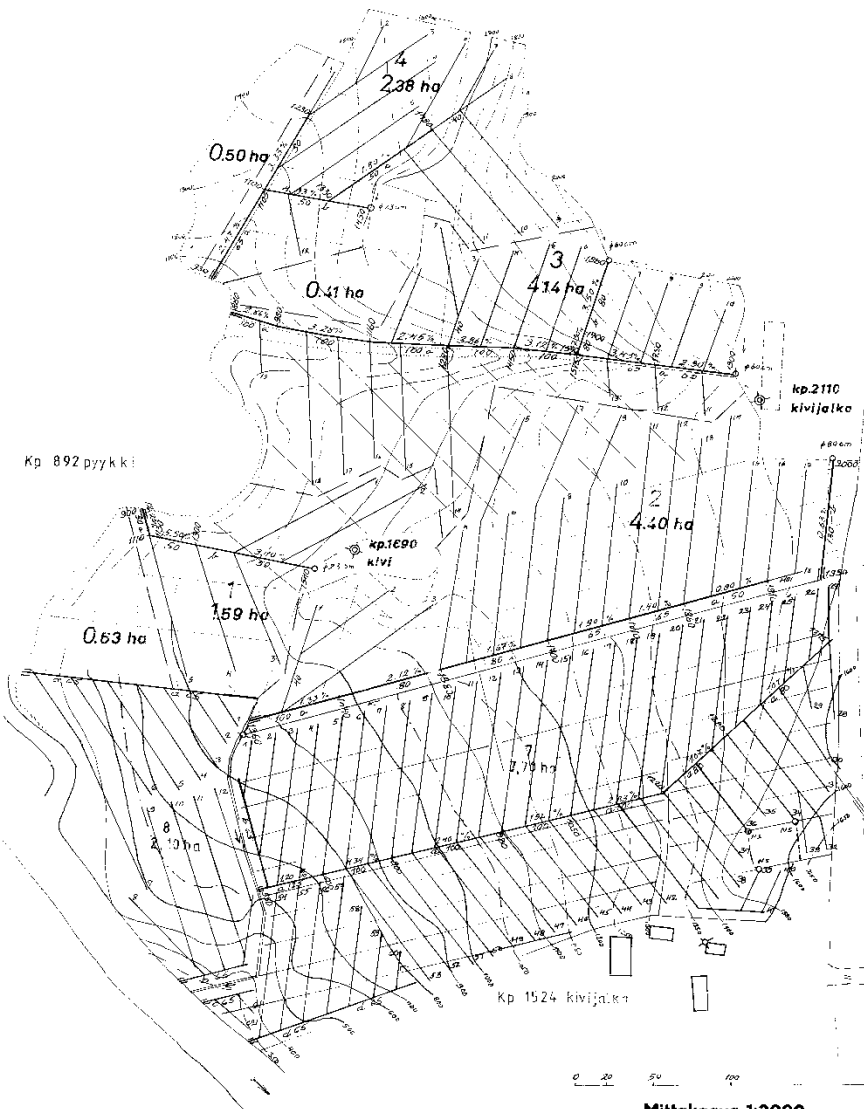
Etelä-Suomen Salaojakeskus

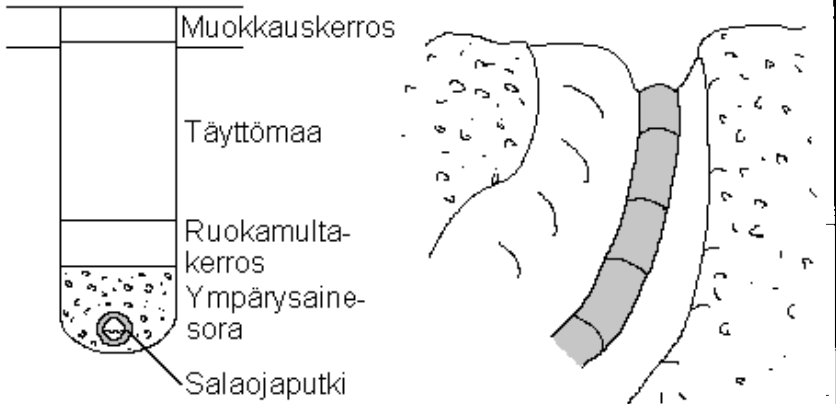

Maan rakenteeseen vaikuttavia tekijöitä.

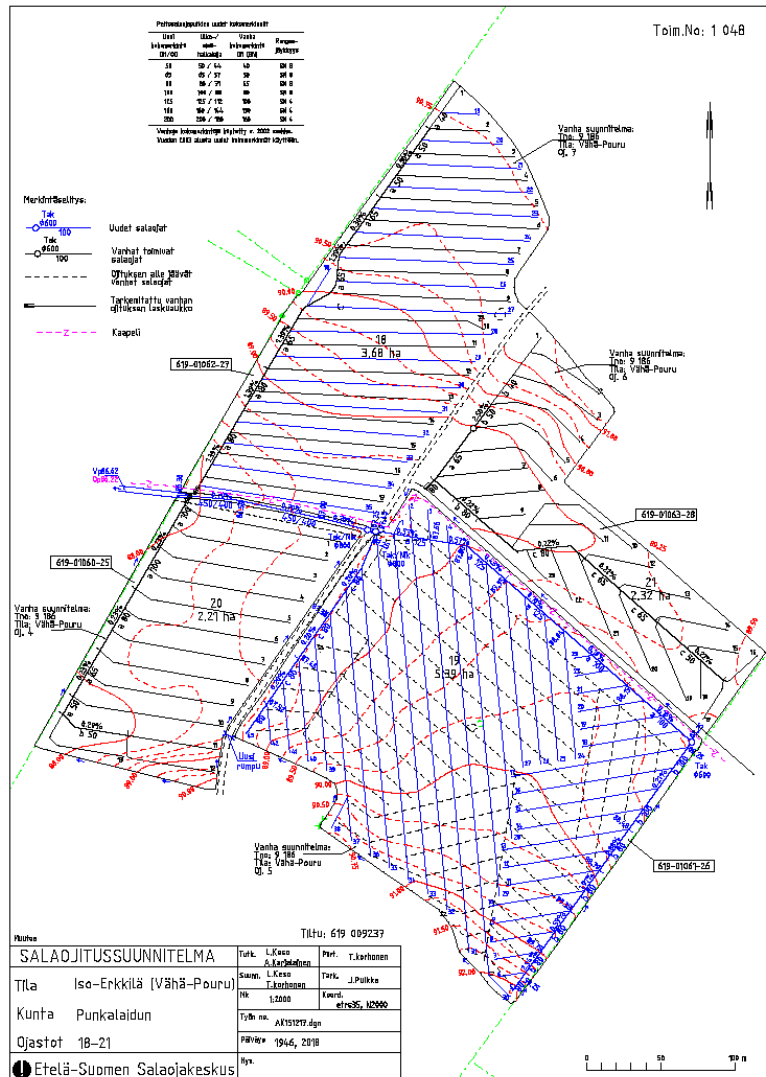

Mittakaava 1:2000
Merkintätallus on lausunossa

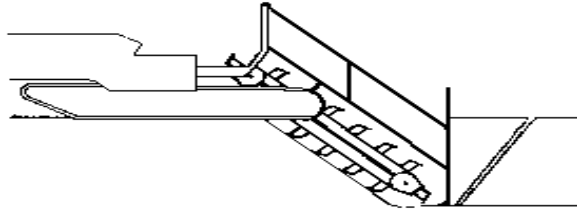
Mittotuksen: F. Haavikangas

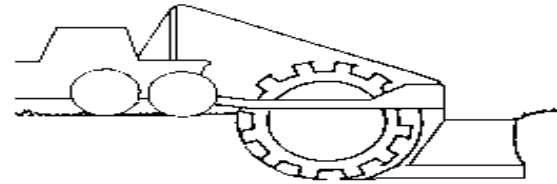

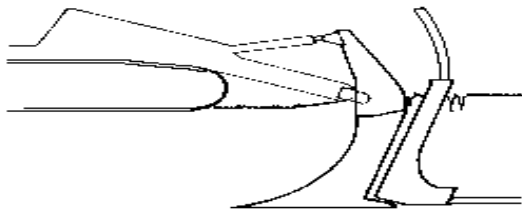
Kaivumenetelmiä

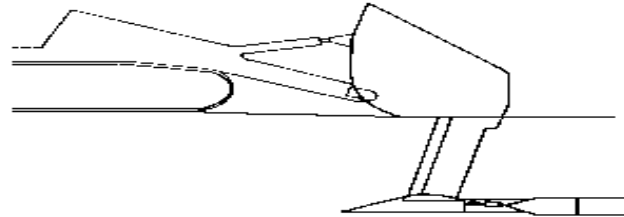
Kaivuketju

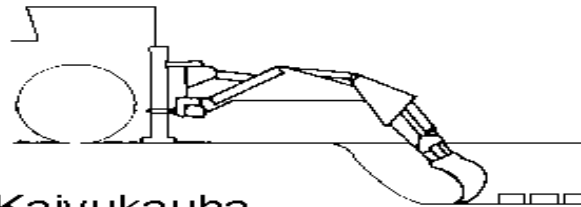
Kaivupyörä

Salaoja-aura

Myyräoja-aura

Kaivukauha

Perussalaojitus

Salaojituksen hyödyt

Viljelijä:

- tuottoa lisäävä vaikutus (laatu, määrä, viljelyalan lisäys 10...25%)
- työtehokkuus
- tuotantopanosten parempi hyötykäyttö (lannoitteet, kasvinsuojelu)
- toimiva ojitus on yksi viljelyn perusedellytys (kokonaisuus maanrakenteen kanssa)

Ympäristö:

- ravinteiden parempi hallinta / hyötykäyttö
- eroosion väheneminen, pintavesien hallinta
- valumavesien hallinta (säätosalaoitus, säätokastelu, valumavesien kierrätys)

Ympäristökorvaus valumavesien käsittelyä varten:

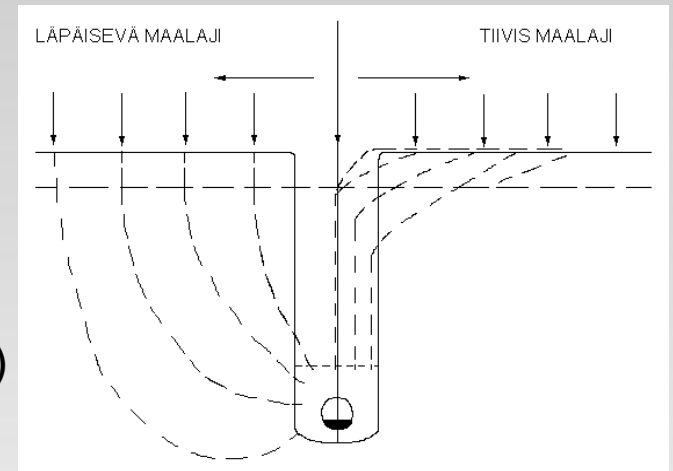
- * säätosalaoitus 70 €/ha
- * säätokastelu 250 €/ha

Salaojituksen ylläpito ja ongelmat:

- tiivistynyt maaperä, suuret koneketjut
  - * esim. 60-70-luv. ojitus ei vastaa nykypäivän vaatimuksia (mahd. täydennysojitukset)
- piiri – ja niskaojien kunto
- pellonpinnan muotoilu
  - * kyntösuunta
(rakennettuihin imuojiin nähden poikkisuuntaan)
- salaojaverkoston huollon laiminlyönti
  - * salaojakartta; kaivorakenteet, laskuaukot

Etelä-Suomen Salaojakeskus

Salaojituksen ylläpito ja ongelmat:

- ruosteiset alueet padotuksen taakse, (vaatii huoltoa - ja kunnossapitoa, huuhtelu)
- eloperäiset maa-alueet (kuluvat, painuvat)
  - * tarve uusintaojituksille
- riittämätön ojaväli (suunnitteluvirhe, tuotantosuunnan muutos)
- vuokraviljely; lyhyet sopimukset
  - * hidastavat kunnostusta

Ennakointia salaojitukseen:

Tilakohtainen kuivatustarvekartoitus apuun

- kokonaisuudelle haetaan punainen lanka, jonka mukaan alkaa systemaattinen peltojen kuivatustoimien parantaminen
- rahoitus, työhuippujen tasaaminen, viljelykierto, suunnittelu, urakointi

Avustukset 2018 =>

Perussalaojitus

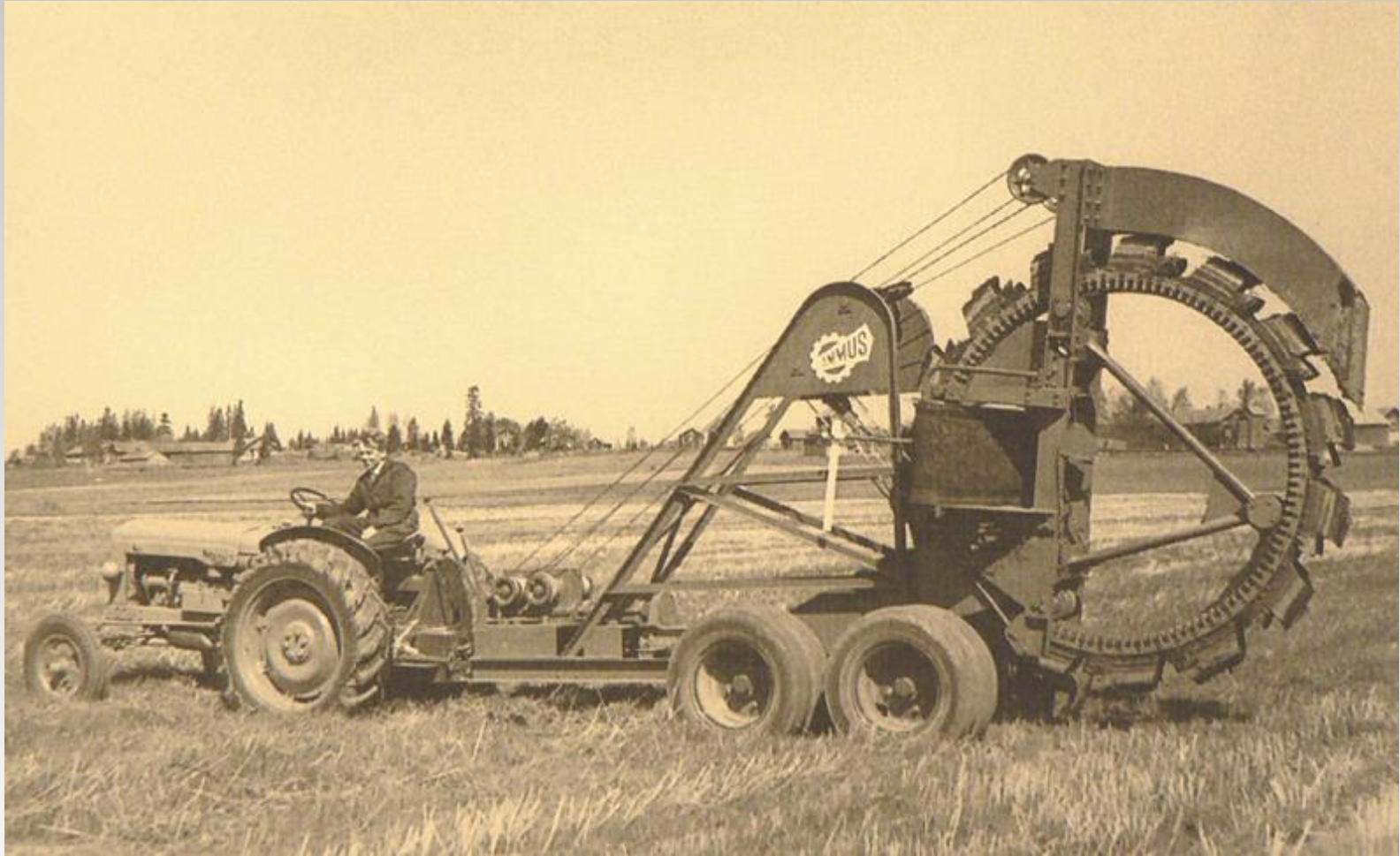
- 35% avustusta
- avustus MMM hinnasta 3,60 €/m => 1,26 €/m
- pienin avustettava hanke, avustuksen osuus 3000 €
* 2380 m / salaojaa (n. 4,00 ha)

Valtaojien putkitukset:

- tilakohtaisiin putkituksiin ei erillistä rahoitusta
- yhteishankkeet (vähintään kaksi osakasta) 40-50% (+20%)
avustusta

Salaojitus on satoisa sijoitus!

Etelä-Suomen Salaojakeskus